

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum conueniens fuerit Christum mori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

ARTICVLVS I.

an fuerit conueniens Christum mori.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod non fuerit conueniens Christum mori. Illud enim quod est primu principium in aliquo genere, non disponitur per illud, quod est contrarium illi generi: sicut ignis, qui est principium caloris, nunquam potest esse frigidus: sed filius Dei est fons, & principium omnis uitae, secundum illud Plal. 35. Apud te est fons vitae, ergo uidetur quod non fuerit conueniens Christum mori.

¶ 2. Preter. Maior est defectus mortis q̄ morbi, quia per morbum peruenitur ad mortem: sed non fuit conueniens Christum aliquo morbo languere, ut Chrysost. dicit, ergo etiam non fuit conueniens Christum mori.

¶ 3. Preter. Dominus dicit, Ioan. 10. Ego ueni, ut uitam habeant, & abundantius habeant: sed oppositum non perdidit ad oppositum, ergo uidetur quod non fuerit conueniens Christum mori.

¶ Sed contra est, quod dicitur Ioann. 10. Expectat unus homo moriatur pro populo, & non tota gens pereat: quod quidem Caiphas propheticè dicit ut Euangelista testatur.

RESPON. Dicendum, quod conueniens fuit Christum mori. Primo quidem, ad satisfaciendum pro humano genere, quod erat morti adiudicatum propter peccatum, secundum illud Gen. 2. Quacumque die comederitis, morte moriemini. Est autem conueniens satisfaciendi pro alio modus, cum aliquis de iudicet poenae, quam alius meruit, & ideo, Christus mori uoluit, ut moriendo, pro nobis satisfaceret, secundum illud 1. Pet. 3. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est. Secundo ad ostendendum ueritatem naturae assumptae: sicut enim Eusebius dicit, Si aliter post conuersionem cum hominibus, euanescentes subito euolare fugiens mortem, ab omnibus compararetur phantasmati. Tertio, ut moriendo, nos a timore mortis liberaret, unde dicitur ad Hebraeos. 2. quod communicauit carni & sanguini, ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, & liberaret eos, qui timore mortis per totam uitam obnoxij erant seruituti. Quarto, ut corporaliter moriendo similitudini peccati, i. penalitati, daret nobis exemplum moriendi spiritualiter peccato, unde dicitur Rom. 6. Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel: quod autem uiuit, uiuit Deo: ita & uos existimate mortuos quidem esse peccato, uiuentes autem Deo. Quinto, ut a mortuis resurgendo, & uirtute suam ostenderet, qua mortem superauit, & nobis spem resurgendi a mortuis daret. Unde Apostolus dicit 1. ad Cor. 15. Si Christus predicatur, & resurrexit a mortuis, quomodo quidam in uobis dicunt, quod resurrectio mortuorum non est?

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Christus est fons uitae secundum quod Deus, non autem sicut homo: mortuus est autem secundum quod homo, non sicut Deus. Unde Augustinus dicit contra Felician. Absit quod Christus sic senserit mortem ut quantum in se est uita, uitam perdiderit: si enim hoc ita esset, uita fons aruisset. Sensit ergo mortem participatione humani affectus, quem sponte susceperat: non naturae suae perdidit potentiam, per quam cuncta uiuificat.

AD SECUNDVM dicendum, quod Christus non sustinuit mortem ex morbo prouenientem, ne uide

retur ex necessitate mori propter infirmitatem naturae, sed sustinuit mortem ab exteriori illatam, cui se spontaneum obtulit, ut mors eius uoluntaria ostenderetur.

AD TERTIVM dicendum, quod unum oppositum per se non ducit ad aliud, sed quandoque per accidens: sicut frigidum, quandoque per accidens calefacit. Et hoc modo Christus, per suam mortem nos perduxit ad uitam, dum suam morte morte nostram destruxit: sicut ille, qui poenam pro alio sustinet, remouet poenam eius.

ARTICVLVS II.

Utrum in morte Christi fuerit separata diuinitas a carne.

AD SECUNDVM sic proceditur, quod in morte Christi fuerit separata diuinitas a carne. Vt n. dicit Mat. 27. Dominus in cruce pendens clamabat, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Quod exponens Ambrosius dicit, Clamabat homo, separatione diuinitatis moriturus: nam cum diuinitas a morte libera sit, utique mors ibi esse non poterat, nisi uita discederet, quia uita diuinitas est. Et sic uerum, quod in morte Christi sit diuinitas separata a carne.

¶ 2. Preter. Remoto medio, separatur extrema: sed diuinitas unita est carni mediante anima, ut supra habitum est. Ergo uidetur quod cum in morte Christi anima sit separata a carne, quod per consequens diuinitas sit a carne separata.

¶ 3. Preter. Maior est uirtus uiuificationis Dei quam animae: sed corpus mori non poterat, nisi anima separata, ergo multo minus mori poterat, nisi separata diuinitate.

¶ Sed contra est, quod ea, quae sunt humanae naturae, non dicitur de filio Dei, nisi ratione unionis, ut supra habitum est. Sed de filio Dei dicitur, quod conuenit corpori Christi post mortem, si esse sepultum, ut patet in Symbolo fidei, ubi dicitur quod filius Dei conceptus est, & natus ex Virgine, passus, mortuus & sepultus. Ergo corpus Christi non fuit in morte a diuinitate separatum.

RESPON. Dicendum, quod illud, quod per gratiam Dei conceditur nunquam absque culpa reuocatur. Unde dicitur Rom. 11. quod sine penitentia sunt dona Dei & uocatio. Multo autem maior est gratia unionis, per quam diuinitas unita est carni Christi in persona, quam gratia adoptionis, per quam alij iustificantur, & est magis permanens ex sui ratione, quia haec gratia ordinatur ad unionem personalem, gratia autem adoptionis ad quandam unionem affectualem, & tamen uidemus quod gratia adoptionis nunquam perdit sine culpa. Cum igitur in Christo nullum fuerit peccatum, impossi-

Tertia S. Thomae.

Siber Questionis quinquagesime Articuli secundum.

Tulius clarus. In corpore uerba conclusio: Caro Christi remanet unita uerbo Dei post mortem. Probat ratione & auctoritate. Ratio est Donum quod per gratiam Dei conceditur, nunquam reuocatur sine culpa: sed gratia unionis est maius donum & permanentius ex sua ratione quam gratia adoptionis, quae nunquam perditur sine culpa, ergo maior probatur auctoritate Apostoli. Minor quoad primam partem conparationis, quia maius est, esse Deum personaliter quam esse sanctum. Quod ad secundam uero, quia unio personalis est permanentior, quam unio affectualis. Auctoritas est Damasceni.

Aduerte hic, quod quia illa maior. Nullum donum diuinae gratiae perditur sine culpa, locum habet in donis permanentibus: non autem in his donis, quae solum consistunt in quodam fieri, ut donum prophetiae uel assistentiae, ut gratia miraculorum, quae altero duorum modorum conceditur. Haec enim, quia non sunt dona permanentia, perduntur, hoc est, non semper habentur absque culpa (ut patet) & absque Dei penitentia. Et propterea Auctor ueniens illa maiore ex auctoritate Apostoli, sub iuramento non posuit (ut sub iuramento expectabatur) sed comparatiuum respectu doni gratiae adoptionis: quam constat non cessare sine culpa, & compara-

3. d. 3. q. 2. ar. 1. q. 1. & dist. 21. q. 1. art. 1. q. 1. & quod. 2. ar. 1. co. 3. q. 1. ar. 6. co. & op. 3. co. 236. & 237. & op. 6. ca. 19. fin. libro in Luc. in cit. de consens. spūs. le. sus in med. 10. 5. q. 6. ar. 4. q. 16. ar. 4. X 4 uit

76. q. 2. ar. 1. q. 1. & quod. 2. ar. 1. co. 3. q. 1. ar. 6. co. & op. 3. co. 236. & 237. & op. 6. ca. 19. fin.

D. 34.

In cas. Fel. ca. 13. p. 106.